

PROGRAM
RAZVOJA
PODEŽELJA

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

Merjasec

Vaupeth.

Žepanc

Kako se pri vas reče?

Hišna imena v naseljih Dobeno, Loka pri Mengšu in Topole

Vipavec

Grunthal

Dermastja

Bergant

Prešov.

Primic

Eršaj

Kovač

Kako se pri vas reče?

Hišna imena v naseljih Dobeno, Loka pri Mengšu in Topole

Založila: Občina Mengeš

Izdala: Razvojna agencija Zgornje Gorenjske

Zbrala in uredila: Klemen Klinar in Urška Luks, RAGOR

Slikovno gradivo: Janko Černivec, Knjižnica Domžale, knjiga Mengeš in Trzin skozi čas (Stražar, 1993),
Igor Müller, Stanka Špruk, dokumentacija Slovenskega etnografskega muzeja

Oblikovanje: Jamaja – Maja Rostohar

Tisk: Medium Žirovnica

Naklada: 300 izvodov

Mengeš, avgust 2019

Knjižica je natisnjena v okviru operacije Stara hišna imena, ki se izvaja v okviru LAS Za mesto in vas. Operacijo sofinancirata Evropska unija iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja in Republika Slovenija v okviru Programa razvoja podeželja 2014–2020. Organ upravljanja, določen za izvajanje Programa razvoj podeželja RS za obdobje 2014–2020, je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Za vsebino informacij je odgovoren izdajatelj. Izdajatelj zaradi podatkov, pridobljenih preko ustnih virov, ne jamči za popolno pravilnost hišnih imen in zgodb ter ne odgovarja za morebitne tipkarske napake v besedilu in zapisu hišnih imen.

Za pomoč pri raziskovanju hišnih imen se zahvaljujemo sodelujočim domačinom in doc. dr. Jožici Škofic.

Za ogled zbranih gorenjskih hišnih imen obiščite **www.hisnaimena.si**.

Fotografija na naslovnici: vhodna vrata domačije Pri Jančiču v Topolah (foto: Klemen Klinar)

Hišna imena označujejo domačije in pripadajoča polja, travnike, gozdove ter predvsem ljudi, ki na teh domačijah živijo. Ta »domača« imena so nastala iz potrebe po lažjem ločevanju domačinov med seboj in so se na domačijah obdržala kljub menjavi lastnikov in njihovih priimkov. Danes z opuščanjem kmetij in zamiranjem kmečkega življenja v vaseh hišna imena izginjajo iz vsakdanjega govora, vsa večkrat poznajo le še starejši. Da bi preprečili njihovo izginotje, je bil v sklopu projekta Stara hišna imena opravljen podroben pregled nekdanjih in današnjih hišnih imen v naseljih Dobeno, Loka pri Mengšu in Topole. Podatki za seznam hišnih imen, ki so objavljena v tej knjižici, so bili pridobljeni s pregledom zgodovinskih virov, z razgovori s starejšimi domačini in na srečanjih s krajanji v Loki in Topolah. V knjižici so zbrana stara hišna imena, ki jih domačini za navedene lokacije poznajo, čeprav se imena v nekaterih primerih danes ne uporabljajo več.

Pomen in izvor hišnih imen

Hišna imena so del naše nesnovne kulturne dediščine. Ljudem še danes v vsakdanjem življenju služijo za prepoznavanje oseb in lastnine, ki pripadajo neki hiši. V njih se ohranja domače narečje in njegove krajevne govorne posebnosti. V razlagi hišnih imen se večkrat skrivajo zanimive zgodovinske podrobnosti o kraju ali domačiji.

Pomembna so tudi z vidika spodbujanja pripadnosti ljudi domačiji in domačemu kraju. Izvor hišnih imen je raznolik in marsikdaj ni več poznan. Najpogosteje izvirajo iz:

- ledinskih imen ali lokacije domačije (npr. Pri Naudu – domačija je nekoč stala *na vodi*; nekoč je bil to mlin gradu Jable),
- krajevnih ali pokrajinskih imen (npr. Pri Tunčanu – po priseljencu iz *Tunjic*),
- osebnih imen (npr. Pri Ukcu – po imenu *Luka, Lukec*; Pri Vrbanucu – po imenu *Urban*),
- priimkov (npr. Pri Trjanšku – po priimku *Trojanšek*),
- vzdevkov, ki so nastali na podlagi telesnih posebnosti ali duševnih lastnosti nosilca, iz imen živali, rastlin, značilnih jedi ipd. (npr. Pri Kobasarju – domnevno po izdelovanju *klobas*, po domače *kubás*),
- poimenovanj za poklice in dejavnosti (npr. Pri Mesarju – na domačiji so imeli klavnico in *mesarijo*).

Zgodovinski zapisi

Zapisi hišnih imen v zgodovinskih virih nam potrjujejo, da je hišno ime v času nastanka tega vira že obstajalo. Z njimi si včasih lahko pomagamo tudi pri ugotavljanju izvora hišnega imena. Zapise hišnih imen vsebujejo delovodniki Franciscejskega katastra za Kranjsko. Pridobljeni so iz Abecednega seznama

lastnikov zemljišč katastrskih občin Loka, Mengeš in Rašica iz leta 1826. Tudi v statusu animarum oziroma knjigi župljanov so hišna imena vodena kot posebna kategorija. V tabelah v knjižici so navedena hišna imena iz Statusov animarum župnije Mengeš iz let 1822, 1878 in 1904, ki so hranjeni v Nadškofijskem arhivu Ljubljana. V preglednicah so navedeni prepisi hišnih imen iz navedenih zgodovinskih virov. Poševnica označuje, da hišnega imena v tem viru ni, ponekod je hišno ime neberljivo.

Jezikoslovna pojasnila

Ker so tako hišna imena kot tudi narečja ter njihovi krajevni govori del nesnovne

kulturne dediščine, so hišna imena zbrana in zapisana v njihovi narečni obliki. Pri zapisu narečnega izgovora hišnega imena so uporabljena naglasna znamenja, ki povedo, kako je hišno ime naglašeno in kakšen je naglašeni samoglasnik. Ostrivec označuje ozek in dolg glas (npr. répa, móka), strešica zaznamuje širok in dolg glas (npr. pēta, rôka), krativec pa širok in kratek glas (npr. kmèt, nastòp). Pri zapisu je uporabljen tudi znak za polglasnik »ə«, ki ga izgovarjamo kot samoglasnik v besedah pes [pəš], vrtnar [vərtnář]. Hišnim imenom so dodane še delno poknjžene oblike, to je narečnemu izgovoru kar najbližji zapis z znaki slovenske abecede z nekaj glasoslovnimi prilagoditvami.

Pozdrav iz Loke pr. Mengešu

Stara razglednica Loke pri Mengšu
(vir: Knjižnica Domžale)

Dobeno

Po domače: *Dubên*, kje: *na Dubên*, domačin: *Dubênc*, domačinka: *Dubênka*

Hišna številka	Stara hišna št.	Franciscejski kataster 1826	Status animarum 1904	Hišno ime narečno	Hišno ime poknjženo
1	14	/	Jerko*/Pri Čičku	Pər Čičkə	Pri Čičku
2	13	Wolta	Bolta	Pər Bólt	Pri Boltu
4	10	Ruzhgai	Ručigaj	Pər Rúčgi	Pri Ručgju
5	8	Bramar	Mramor	Pər Brámərjə	Pri Bramrju
6	7	Trojanscheg	Trojanšek	Pər Təɾjǎnškə	Pri Trjanšku
7	6	Pirnat	Pirnat	Pər Pérnat	Pri Pernatu
8	5	Schorn	Šorn	Pər Šórnə	Pri Šornu
9	4	Blasch	Blaž	Pər Bláž	Pri Blažu
10	2	Anschin	Anžin sp.	Pər tə Spóðənmə Ənžín	Pri Spodnjem Anžinu
11	3	Anschin	Anžin zg.	Pər tə Górnənmə Ənžín	Pri Gornjem Anžinu
13	1	Douzhar	Dovčar	Pər Dóvčarjə	Pri Dovčarju
/	9	Petrouz	Petrovec	Pər Pétərc	Pri Petrcu
/	11	Ruzhgai	Ručigajeva kajža	/	/
/	12	Martinouz	Martinovc	Pər Martínuc	Pri Martinucu

Bramrjev križ je bil postavljen v spomin na nesrečo, ki se je tu zgodila. Na veliko soboto leta 1948 so nepridipravi križ oskrunili. Razpelo so odtrgali in ga nato v gostilni Pri Jakovi Meti v Loki

kuhali in se norčevali. Konec temu početju je naredila ženska, ki je razbiti kipec vrgla v štedilnik. Gospodar je dobil drugo razpelo in znamenje obnovil. (Stražar, Mengeš in Trzin skozi čas, 1993)

* Status animarum 1878

Bramrjev križ in domačija Pri Bramrju na Srednjem Dobenu (vir: Stražar, Mengeš in Trzin skozi čas, 1993)

Loka pri Mengšu

Po domače: *Vəka*, kje: *u Vək*, domačin: *Vəčən*, domačinka: *Vəčánka*

Hišna številka	Stara hišna št.	Franciscejski kataster 1826	Status animarum 1904	Hišno ime narečno	Hišno ime poknjženo
Gasilska cesta 14	/	/	/	Pər Məsárjə	Pri Mesarju
Gasilska cesta 15	/	/	/	Pər Bíč	Pri Biču
Gasilska cesta 17	2	Slamnekar	Slamnikar	Pər Svámənkərijə	Pri Svamnkarju
Gasilska cesta 23	/	/	/	Pər Búskə	Pri Busku
Gasilska cesta 25	4	Smounkar	Jurij	Pər Júrijə	Pri Jurju
Gasilska cesta 26	78	/	Vragov Jože	Pər Úk	Pri Uku
Gasilska cesta 28	/	/	/	Pər Bərávs	Pri Beravsu
Gasilska cesta 32	8	Fozie	Offacia	Pər Ufəcjə	Pri Ofacju
Gasilska cesta 33	6	Josafouz	Jožefovec	Pər Jóžəfuc	Pri Jožefucu

Hišna številka	Stara hišna št.	Franciscejski kataster 1826	Status anímarum 1904	Hišno ime narečno	Hišno ime poknjíženo
Gasilska cesta 35	70	Thominz	Tominec	Pər Tumín̄c	Pri Tomincu
Gasilska cesta 38	10	Mahez	Mehec	Pər Məhcə	Pri Mehcu
Gasilska cesta 39	83	/	/	Pər Vəgnə	Pri Vognu
Gasilska cesta 41	7	Matheushouz	Matevžovec	Pər Matévž	Pri Matevžu
Gasilska cesta 43	14	Urm	Vurm/Pri Mehač	Pər Məháč	Pri Mehaču
Gasilska cesta 44	12	novakou Luka	Luka Novakov/ Matevž Tomšeljnov	Pər Kunč̄kə	Pri Končku
Gasilska cesta 45	18	Beberz	Viberč/Beberč	Pər Bébərč	Pri Bebrču
Gasilska cesta 47	20	Regouz	Regovec	Pər Réguc	Pri Regucu
Gasilska cesta 49	24	Novak	Novak	Pər Nuvák	Pri Novaku
Gasilska cesta 50	19	Schimnouz	Šimnovec	Pər Šimnuc	Pri Šimnucu
Gasilska cesta 51	26	Urbanouz	Urbanovec	Pər Vərbánuc	Pri Vrbanucu
Gasilska cesta 52	22	Bostianzhék	Boštjanovec/ Boštjanček	Pər Buštjánč̄kə	Pri Boštjančku
Gasilska cesta 53	28	Suetlin	Svetlin	Pər Svətlín	Pri Svetlinu
Gasilska cesta 54	23	Bostianzhék	Smrek	Pər Smərēk	Pri Smereku
Gasilska cesta 55	29	Dimz	Dimec	Pər Dímc/ Pər Dínc	Pri Dimcu/ Pri Dincu
Gasilska cesta 56	25	Vapp	Vap	Pər Hər̄lét	Pri Hrletu
Gasilska cesta 57	30	Jakel	Jakec/Pri Vragovemu Matevžu	Pər Lēnk	Pri Lenki
Gasilska cesta 58	27	Lenaret	Lenart	Pər Lénart	Pri Lenartu
Gasilska cesta 59	31	Pollak	Polak	Pər Pulák	Pri Polaku
Gasilska cesta 60	36	Krishekar	Kriškar	Pər Józuc	Pri Jožucu
Gasilska cesta 61	35	Lukeshk	Kešek	Pər Kēškə	Pri Kešku
Gasilska cesta 62	37	Merher	Merhar	Pər Mər̄hərjə	Pri Mrharju
Gasilska cesta 64	50	Stich	Stih	Pər Šúih	Pri Šihu
Gasilska cesta 72	52	Krezh	Kreč	Pər Kréč	Pri Kreču
Gasilska cesta 74	53	Schubi	Šubi	Pər Šúbjə	Pri Šubju
Grajska cesta 2	1	Dominium Habach	Bitec	Grád Jáble	Grad Jable
Grajska cesta 3	/	/	/	Pər Nəúd	Pri Naudu
Na gmajni 6	/	/	/	Pər Mlínərjə	Pri Mlinarju

Hišna številka	Stara hišna št.	Franciscejski kataster 1826	Status animarum 1904	Hišno ime narečno	Hišno ime poknjženo
Na gmajni 9	/	/	/	Pər tə Zgórənmə Mərhərjə	Pri Zgornjem Mrharju
Na gmajni 10	/	/	/	Pər Pusávc	Pri Posavcu
Na gmajni 20	/	/	/	Pər Kərtáčərjə	Pri Krtačarju
Na gmajni 23	60	Urak	Jergelnov Janez/ Andrej	Pər Rukávc	Pri Rokavcu
Na gmajni 24	63	Stefan	Vavpet	Pər Lávptə	Pri Lavptu
Na gmajni 27	61	Boltouz	Boltovec	Pər Bóltuc	Pri Boltucu
Na gmajni 29	62	Jurzhek	Jurček	Pər Júřčkə	Pri Jurčku
Na gmajni 31	64	Koinederz	Stangar	Pər Štángərjə	Pri Štangarju
Pot na Dobeno 1	54	Pletter	Pleter	Pər Pletérjə	Pri Pleterju
Pot na Dobeno 2	55	Mathiouz	Matijevc	Pər Matíjuc	Pri Matijucu
Pot na Dobeno 3	57	Krall	Kralj	Pər Král	Pri Kralu
Pot na Dobeno 5	/	/	/	Pər Táj	Pri Taju
Pot na Dobeno 6	56	Korbz	Anton/Tonček	Pər Tónčkə	Pri Tončku
Pot na Dobeno 7	67	St. Primas	Mežnija/Anton	Məžnaríja	Mežnarija
Testenova ulica 3	/	/	/	Pər Káti	Pri Kati
Testenova ulica 9	88	/	/	Pər Drôm	Pri Dromu
Testenova ulica 18	/	/	/	Pər Êmnə	Pri Emini
Testenova ulica 33/35/	/	/	/	Pər Métnə	Pri Metini
Testenova ulica 36	40	Kovazh	Kovač	Pər Kuváč	Pri Kovaču
Testenova ulica 41	/	/	/	Pər Urág	Pri Vragu
Testenova ulica 42	41	Andreizhek	Andrejček	Pər Andréjčkə	Pri Andrejčku
Testenova ulica 47	17	Ahez	Pri Muščevem Lovrencu	Pər Vərênc	Pri Vorencu
Testenova ulica 48	85	/	/	Pər Antón	Pri Antonu
Testenova ulica 58	33	Barle	Barčnik	Pər Bárčənk	Pri Barčniku
Testenova ulica 63	73	/	pri Francku	Pər Frəncə	Pri Francku
Testenova ulica 69	32	Josche	Joža/Pri Luki	Pər Lúk	Pri Luku
Testenova ulica 95	/	/	/	Pər Štéfan	Pri Štefanu
Testenova ulica 120	/	/	/	Pər Dólfet	Pri Dolfetu
Testenova ulica 122	76	/	Možakar/Jerovšek	Pər Mužákərjə	Pri Možakarju

Hišna številka	Stara hišna št.	Franciscejski kataster 1826	Status animarum 1904	Hišno ime narečno	Hišno ime poknjženo
Trzinska cesta 1	34	Jurgetz	Irgelec/Jergelnu	Pər Jǫrgəlnə	Pri Jergelnu
Trzinska cesta 2	/	/	/	Pər Grég	Pri Gregu
Trzinska cesta 3	38	Persche	Perše	Pər Pəršét	Pri Pršetu
Trzinska cesta 4	39	Kobassar	Klobasar	Pər Kubásərjə	Pri Kobasarju
Trzinska cesta 5	42	Regall	Regula	Pər Régəl	Pri Regelu
Trzinska cesta 6	/	/	/	Pər Pék	Pri Peku
Trzinska cesta 7	/	/	/	Pər Stərín	Pri Starinu
Trzinska cesta 8	49	Muschitz	Skrabar	Pər Škrábərjə	Pri Škrabarju
Trzinska cesta 9	46	Merkon	Merkun	Pər Mərķún	Pri Mrkunu
Trzinska cesta 12	47	Schumper	Žumper	Pər Žúmpṛə	Pri Žumpru
Trzinska cesta 13	48	Muschiz	sp. Mušič	Pər Múščə	Pri Mušču
Trzinska cesta 14	72	/	Žmajd	Pər Šúštərjə	Pri Šuštarju
Trzinska cesta 15	69	/	Mežnija nova	Pər Méžnərjə	Pri Mežnarju
Trzinska cesta 17	66	Korbz	Tunčan	Pər Túnčən	Pri Tunčanu
Trzinska cesta 19	/	/	/	Pər Jóžet	Pri Jožetu
Trzinska cesta 20	/	/	/	Pər Tišlārjə	Pri Tišlarju
Trzinska cesta 26	/	/	/	Pər Čəbúl	Pri Čebulu
Trzinska cesta 28	89	/	Matijov Pepe	Pər Pəpət	Pri Pepetu
Trzinska cesta 30	80	/	Kraljev Francelj	Pər Málnə	Pri Malnu
/	3	Nezhek	Neščenk	Pər Bizənk	Pri Bizniku
/	11	Tizhenk	Lenart/Ofacijeva bajta	/	/
/	13	Lenartova Kaischa	Žnidar	/	/
/	15	Schimnouz	Šimnova Kajža	/	/
/	16	Michelz	Miheč	/	/
/	43	Primzk	Primček	/	/
/	44	Muschiz	Zg. Mušič	/	/
/	45	Anschetouz	Anžetovec	/	/
/	51	Rogel	Rogel	Pər Rōglə	Pri Roglu
/	58	Suetlin	Štefek	/	/
/	59	Stempel	Štempel	/	/
/	79	/	Bognar	/	/

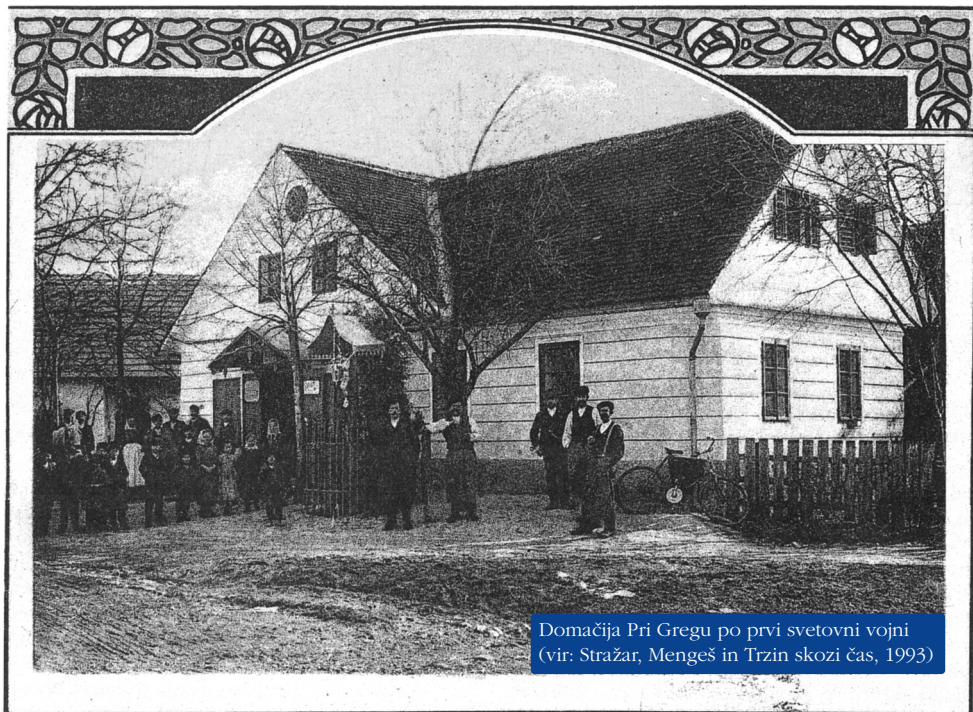
Številne gospodinje iz Loke so pozimi, ko je bilo manj dela na kmetijah, dodaten zaslužek iskale s šivanjem slamnikov v bližnjih Domžalah ali tudi v tujini. Pri Jurčku sta jih gospodarjevi žena in sestra (obe sta bili Mariji Skok) med leti 1918 in 1922 hodili šivat v Breslav (mesto Vroclav v Šleziji na današnjem Poljskem). S prisluženim denarjem so si na domačiji lahko kupili sodobne kmetijske stroje. Kupili so velik češki gepelj, ki so ga uporabljali za pogon mlatilnice, vodne

črpalke, velnika, žitnega čistilnika in cirkularja. Gospodar Anton Skok je pozimi prodajal čreva za klobase in salame. V Črnem grabnu so ga pozimi leta 1928 napadli razbojniki. Pri njem niso našli denarja, saj ga je prebrisano skril v čreva, ki jih je nosil s seboj. Razbojniki so žrebali, ali ga naj ubijejo ali ne. Ostal je živ, a je s prodajo črev zaključil. Po tej neprijetni izkušnji je raje ostajal doma, delal na kmetiji ter pričel s čebelarjenjem.

Domačija Pri Dimcu leta 1927 (vir: dokumentacija Slovenskega etnografskega muzeja, avtor: Fran Vesel)

Domačija Pri Roglu leta 1927. Stala je na današnjem dvorišču Štirove hiše.
(vir: dokumentacija Slovenskega etnografskega muzeja, avtor: Fran Vesel)

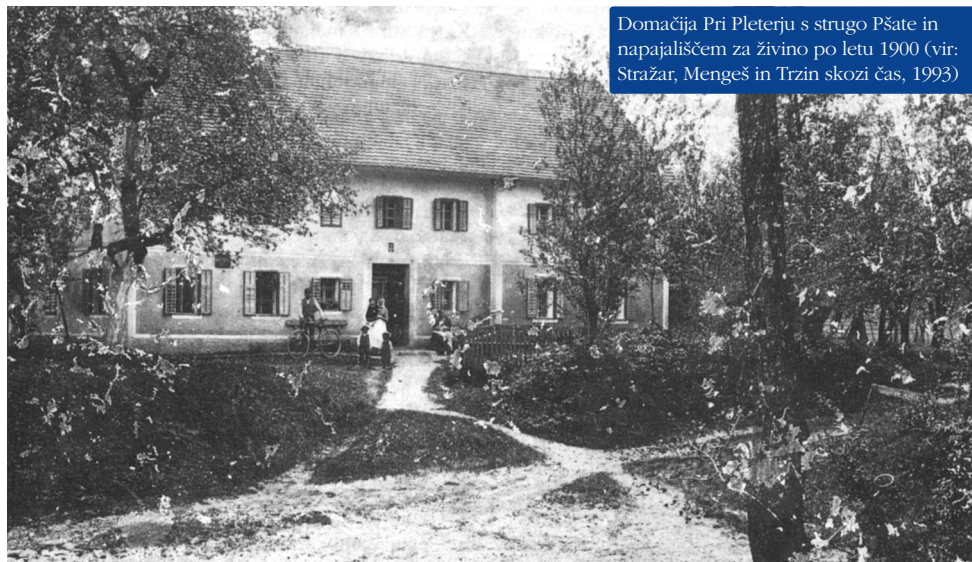
Domačija Pri Gregu po prvi svetovni vojni
(vir: Stražar, Mengeš in Trzin skozi čas, 1993)

Domačijo Pri Mrkunu sta leta 1868 pozidala Franc in Lovrenc Tavčar. Predvsem Franc je bil daleč naokoli poznan zidarski mojster. K domačiji spada tudi Mrkunova kapela, ki sta jo leta 1870 zgradila navedena mojstra. Postavila sta jo, ker eden njunih prednikov, ki je bil zelo pobožen, zaradi bolezni ni mogel več iz hiše. Tako je skozi okno lahko gledal kapelo in molil k Mariji.

Na domačiji Pri Kovaču je bila kovačija že pred letom 1868. Obdržala se je vse do obdobja po 2. svetovni vojni. Zadnji kovač je bil Anton Čebulj. Med drugim so izdelovali raznovrstno kmečko orodje, še posebej prepoznavni pa so bili po izdelovanju železnih plugov, ki so jih kmetje uporabljali za oranje s konji.

Fotografija domačije Pri Matevžu, posneta okoli leta 1910. Pred hišo stoji Matevž Perne, po katerem je hiša dobila hišno ime, z ženo Jerco in hčerjo Marijo. Kupil jo je leta 1870, v njej sta bili gostilna in mesarija. (vir: arhiv Igorja Müllerja)

Domačija Pri Pleterju s strugo Pšate in napajališčem za živino po letu 1900 (vir: Stražar, Mengeš in Trzin skozi čas, 1993)

Topole

Po domače: *Tupôle*, kje: *u Tupôlah*, domačin: *Tupóvc*, domačinka: *Tupónka*

Hišna številka	Stara hišna št.	Status anímarum 1822	Franciscejski kataster 1826	Hišno ime narečno	Hišno ime poknjženo
2	26	/	/	Pər Vávptə	Pri Vavptu
5	8	p. Tomashouzu	Tomashouz/Tomaževc*	Pər Tumážuc	Pri Tomažucu
7	5	p. Pipanu	Pippan/Pipan*	Pər Pípan	Pri Pipanu
8	3	p. Testenu	Testen/Testen*	Pər Təstén	Pri Testenu
9	1	p. Sajzu	Saiz/Zajc*	Pər Zájč	Pri Zajcu
10	2	p. Verleku	Warlek/Varleh*	Pər Várłəh	Pri Varlehu
11	4	p. Adamovih	Odamouz/Udamovc*	Pər Udám	Pri Udamu
12	7	p. Steffeln	Steffel/Štefel*	Pər Štéfəlnə	Pri Štefelnu
13	/	/	/	Pər Sínčkə	Pri Sinčku
14	11	p. Lukzu	Lukanz/Lukec*	Pər Úkcə	Pri Ukcu
15	12	p. Shnidarji	Schnidar/Žnidar*	Pər Žnídərjə	Pri Žnidarju
16	13	p. Aleshu	Alleshek/Alešek*	Pər Aléškə	Pri Alešku

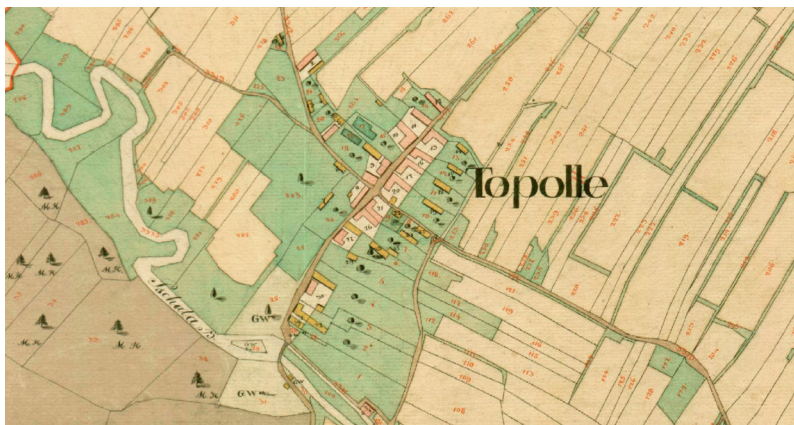
Hišna številka	Stara hišna št.	Status animarum 1822	Franciscejski kataster 1826	Hišno ime narečno	Hišno ime poknjženo
20	14	p. Komarji	Komar/Komar*	Pər Kumárjə	Pri Komarju
22	10	Verbizhova Kajsha	Verbez/Hrin*	Pər Hríń	Pri Hrinu
23	/	/	/	Pər Žmájď	Pri Žmajdu
24	18	p. Shunkarji	Schunker/Šunkar*	Pər Šúnkarjə	Pri Šunkarju
25	24	p. Mlinarji/ Shunkarjou Malen	Schunker	Pər Mlínarjə	Pri Mlinarju
26	22	p. Mihouzu	Mihouz/Mihovc*	Pər Vovkə	Pri Vovku
27	21	p. Jantshizhu	Janzhizh/Jančič*	Pər Jánščə	Pri Jančiču
28	20	p. Verbizu	Verbez/Vrbec*	Pər Vórbə	Pri Vrbcu
29	19	p. Rutshgeju	Ruzhgai/Ručigai*	Pər Rúčgi	Pri Ručgiju
30	17	p. Urizharji	Orezher/Urečar*	Pər Uréčarjə	Pri Urečarju
31	16	Janzhizhova Kajsha	Janzhizh/Špelaj*	Pər Špəláj	Pri Špelaju
32	15	p. Anshetovih	Anshetouz/Anže*	Pər Āńžet	Pri Anžetu
38	6	p. Jerizhu	Jerezh/Jereč*	Pər Jəríč	Pri Jeriču
/	9	p. Aleshu	Wouk	/	/
/	23	p. Zherniuзу	Zherniuzh/Črnivc*	/	/

Na domačiji Pri Udamu je od leta 1932 do leta 1965 delovala vetrnica za pogon vodne črpalke. Postavil jo je Anton Vahtar, ključavničar iz Mengša, ki je pred odprtjem lastne obrti deset let delal po evropskih državah. Več let je sanjal, da bo postavil vetrnico, kakršne je videl v Holandiji. Leta 1924 je njegova žena Ivanka v Topolah podedovala Udamovo kmetijo, tako da je dobil primeren prostor za uresničitev svojih sanj. Šlo je za veliko kmetijo, vodo pa so morali črpati ročno iz vaškega vodnjaka pred hišo. To je bilo

težko in zamudno delo. Anton se je zato odločil, da bo vodo črpal s pomočjo vetrnice. Želel je napeljati vodovod do vsake hiše v vasi, vendar vaščani njegovega predloga niso sprejeli, saj je bila gradnja povezana z visokimi stroški. Projekt je zato uresničil sam. Šlo je za 25 metrov visok železni stolp z vetrnico, ob vznožju stolpa pa je stal vodni betonski zbiralnik s črpalco. Projekt je stal takratnih 36.000 dinarjev, za kar se je v tistem času dobilo dve novi vseljivi hiši. Vetrnica je delovala do leta 1965, potem pa pričela razpadati.

* Reambulančni kataster 1868
(vir: Stražar, Mengeš in Trzin skozi čas, 1993)

... nekoč in danes ...

Zgoraj: Izsek karte franciscejskega katastra z delom vasi Topole iz leta 1826 (SI ARS, AS 176, k. o. Mengeš L 149)

Spodaj: Izsek digitalnega letalskega posnetka dela Topol, leto 2014. (Javne informacije Slovenije, Geodetska uprava Republike Slovenije, DOF 050, 2014)